

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 5ης Ιουλίου 2004
σχετικά με το Πρόγραμμα Σύγκλισης της Σλοβακίας, 2004-2007

(2004/C 320/10)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 1997 για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

τη σύσταση της Επιτροπής,

Κατόπιν διαβουλεύσεων με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΕΞΗΣ ΓΝΩΜΗ:

Στις 5 Ιουλίου 2004, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης της Σλοβακίας, που καλύπτει την περίοδο από το 2004 έως το 2007 και το οποίο, επιπλέον, περιλαμβάνει ενδεικτικές προβολές για την περίοδο έως το 2010. Το πρόγραμμα συνάδει εν πολλοίς με τις απαιτήσεις υποβολής στοιχείων του αναθεωρημένου «Κώδικα δεοντολογίας όσον αφορά το περιεχόμενο και τη μορφή των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης».

Η δημοσιονομική στρατηγική στην οποία βασίζεται το πρόγραμμα αποσκοπεί στη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης στο 3,0 % του ΑΕΠ μέχρι το 2007 από 3,6 % του ΑΕΠ το 2003, ούτως ώστε να εκπληρωθεί το κριτήριο για το έλλειμμα σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, με τους ακόλουθους ενδιάμεσους στόχους για το έλλειμμα: 4,0 % του ΑΕΠ το 2004, 3,9 % του ΑΕΠ το 2005 και 3,9 % του ΑΕΠ το 2006. Η μείωση του ελλείμματος αναμένεται να πραγματοποιηθεί κυρίως το 2007.

Το πρόγραμμα προβλέπει προσαρμογή με θεμέλιο μειώσεις των πρωτογενών δαπανών κατά 1,5 % του ΑΕΠ. Οι μειώσεις αυτές συνοδεύονται σε μεγάλο βαθμό από διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, πρωτίστως στους τομείς της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της κοινωνικής προστασίας, οι οποίες, ως επί το πλείστον, έχουν ήδη θεσπισθεί νομοθετικά και τεθεί σε εφαρμογή. Οι μεταρρυθμίσεις στο σκέλος των εξόδων πραγματοποιούνται με δεδομένο την εφαρμογή δέσμης μέτρων φορολογικής μεταρρύθμισης, η οποία είναι μεν φιλόδοξη αλλά αναμένεται να είναι κατά βάση ουδέτερη όσον αφορά τα έσοδα (είναι ήδη σε ισχύ από τις αρχές του 2004). Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις έγκεινται κατά βάση σε μετατόπιση των φορολογικών βαρών από την άμεση στην έμμεση φορολογία. Επιπλέον, το 2005 θα καθιερωθεί ένας χρηματοδοτούμενος πυλώνας για τις συντάξεις, γεγονός που οδηγεί σε συρρίκνωση των εσόδων της γενικής κυβέρνησης, με αφετηρία μισή ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ περίπου το 2005 και κορύφωση στη 1 ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ μέχρι τα τέλη της περιόδου αναφοράς του προγράμματος.

Επί τη βάσει των στοιχείων που είναι διαθέσιμα σήμερα, το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζεται το πρόγραμμα φαίνεται να αντικατοπτρίζει ευλογοφανείς παραδοχές για την οικονομική ανάπτυξη (προβλέπεται οικονομική ανάπτυξη κάπως υψηλότερη του 4 % το 2004 και το 2005, καθώς και επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης σε σχεδόν 5 % το 2006 και το 2007), χάρη στην περαιτέρω ενίσχυση των εξαγωγών ως αποτέλεσμα της επέκτασης των εξαγωγικών δυνατοτήτων υπό την ώθηση ξένων άμεσων επενδύσεων. Η προσδοκώμενη συρρίκνωση της ανεργίας θα απαιτήσει τη συνέχιση της εργώδους εφαρμογής πολιτικών με τις οποίες να αντιμετωπίζονται τα βαθιά ριζωμένα προβλήματα στην αγορά εργασίας, λαμβανομένου υπόψη του εξαιρετικά υψηλού ποσοστού ανεργίας που εξακολουθεί να καταγράφεται στη Σλοβακία. Η πρόβλεψη για ταχεία αποκλιμάκωση του πληθωρισμού μετά το 2004, οπότε και θα περιοριστεί το μέγεθος των προσαρμογών των τιμών που καθορίζονται από το κράτος και των αυξήσεων των έμμεσων φόρων, είναι εφικτή, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει απαρέγκλιτη τιθάσευση των δευτερογενών συνεπειών. Ειδικότερα, η πορεία των μισθών, μη εξαιρουμένου του δημόσιου τομέα, δεν πρέπει να έχει ως γνώμονα την παρελθούσα πορεία του πληθωρισμού.

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1. Τα έγγραφα που μνημονεύονται στο παρόν κείμενο είναι δημοσιευμένα στον εξής δικτυακό τόπο:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm.

Το πρόγραμμα προβλέπει ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα μειωθεί στη σχετική τιμή αναφοράς (3 % του ΑΕΠ) το 2007 και ότι θα συρρικνωθεί ακόμη περισσότερο στη συνέχεια. Με βάση την παραδοχή για λίαν ισχυρή ανάπτυξη της σλοβακικής οικονομίας, το μέγεθος και η μεθοδολογία της μείωσης του ελλείμματος δεν δείχνουν πολύ φιλόδοξα. Παρόλα αυτά, επιβάλλεται να ληφθούν ιδίως υπόψη οι ακόλουθοι διαμορφωτικοί παράγοντες: η σχεδιαζόμενη μείωση των πρωτογενών δαπανών, η μείωση των εσόδων συνεπεία της μεταρρύθμισης των συντάξεων, καθώς και η —εν μέρει μεμονωμένου χαρακτήρα— προσαρμογή που επετεύχθη το 2003. Οι δημοσιονομικές εξελίξεις σύμφωνα με το πρόγραμμα φαίνεται να επαρκούν για τη μείωση του ελλείμματος στη σχετική μέγιστη επιτρεπόμενη τιμή (3 % του ΑΕΠ) μέχρι τα τέλη της περιόδου αναφοράς του προγράμματος. Οι κίνδυνοι για τις δημοσιονομικές προβολές στο συνολικό χρονικό ορίζοντα που καλύπτει το πρόγραμμα φαίνονται σε γενικές γραμμές ισορροπημένοι και γέρνουν προς τη θετική πλευρά το 2004, κατά το οποίο προβλέπεται οριακή αύξηση του ελλείμματος. Οι κίνδυνοι δυσμενών εξελίξεων δείχνουν να είναι συγκεντρωμένοι στο σκέλος των δαπανών και συνίστανται κυρίως στο ενδεχόμενο καθυστέρησης των προτεινόμενων πρόσθετων μεταρρυθμίσεων του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και στην έλλειψη περαιτέρω μέτρων εξορθολογισμού του δημόσιου τομέα.

Η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για το έλλειμμα θα εξαρτηθεί από την ικανότητα της κυβέρνησης να ελέγξει τις πρωτογενείς δαπάνες, κάτι στο οποίο θα συνέβαλε ο καθορισμός υποχρεωτικών, μεσοπρόθεσμων ανώτατων ορίων για τις δαπάνες. Εάν η εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης σε σχέση με τον προβλεπόμενο στο πρόγραμμα σύγκλισης του Μαΐου 2004, η ευκαιρία αυτή θα πρέπει να αξιοποιηθεί για την επιτάχυνση της δημοσιονομικής προσαρμογής, ιδίως με τη διάθεση των τυχόν υψηλότερων του προβλεπόμενου εσόδων για την ταχύτερη μείωση του ελλείμματος. Κάτι τέτοιο, εκτός του ότι θα αύξανε την πιθανότητα επίτευξης ελλείμματος χαμηλότερου του 3 % του ΑΕΠ το συντομότερο δυνατό και το αργότερο μέχρι το 2007, θα προετοίμαζε επιπλέον το έδαφος, αφενός, για την επίτευξη του δεύτερου μείζονος δημοσιονομικού στόχου που διατυπώνεται στο πρόγραμμα, δηλαδή μιας διαρθρωτικής δημοσιονομικής θέσης σχεδόν ισοσκελισμένης ή πλεονασματικής, ενωρίτερα από το 2010, που αποτελεί τη διορία η οποία καθορίζεται για τον σκοπό αυτό στο πρόγραμμα, και, αφετέρου, για την επίτευξη επαρκούς περιθωρίου ασφαλείας έναντι του ενδεχομένου παραβίασης της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ, που καθορίζεται στη συνθήκη για το κριτήριο του ελλείμματος υπό κανονικές μακροοικονομικές διακυμάνσεις. Πέραν αυτού, θα δημιουργούσε καλύτερες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση του ενδεχομένου θεαματικής διόγκωσης των κεφαλαιακών εισροών.

Το πρόγραμμα προβλέπει αύξηση της αναλογίας του χρέους μεταξύ του 2003 και του 2005 κατά 2,5 ποσοστιαίες μονάδες στο 46,4 % και την εκ νέου μείωσή της στο 45,5 % μέχρι το 2007. Η Σλοβακία φαίνεται να έχει σχετικά καλές προϋποθέσεις για να αντιμετωπίσει το δημοσιονομικό κόστος της γήρανσης του πληθυσμού. Η μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα εξαρτάται από την απαρένκλιτη επίτευξη των στόχων της δημοσιονομικής εξυγίανσης και από την ολοσχερή υλοποίηση των σχεδιαζόμενων πολιτικών. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τους δείκτες γονιμότητας, οι δημογραφικές παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι σχετικές προβολές του προγράμματος είναι ενδεχομένως υπερβολικά αισιόδοξες. Οι βασικοί κίνδυνοι που απειλούν τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα πηγάζουν από τη μη υλοποίηση ή από την καθυστερημένη υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων ή από τυχόν οπισθοδρόμηση σε σύγκριση με μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί.

Στις 5 Ιουλίου 2004, το Συμβούλιο αποφάσισε κατ' εφαρμογή του άρθρου 104 παράγραφος 6 της συνθήκης, με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής, ότι υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα στη Σλοβακία και απηύθυνε στη Σλοβακία συστάσεις, δυνάμει του άρθρου 104 παράγραφος 7, για τον τερματισμό της κατάστασης αυτής. Στις εν λόγω συστάσεις το Συμβούλιο διατυπώνει συμβουλές επί της ακολουθητέας πολιτικής.

Βασικές προβλέψεις του προγράμματος σύγκλισης της Σλοβακίας

	2003	2004	2005	2006	2007
Πραγματική αύξηση του ΑΕΠ (%)	4,2	4,1	4,3	5,0	4,7
Αύξηση της απασχόλησης (%)	1,8	0,5	0,6	0,6	0,9
Πληθωρισμός ΕΔΤΚ (%)	8,5	8,1	4,0	2,9	2,5
Αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	- 3,6	- 4,0	- 3,9	- 3,9	- 3,0
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	42,8	45,1	46,4	46,1	45,5